

da se hoče petakarje pripraviti ob volilno pravico in Ebenhoch že preti liberalcem z opozicijo.

Mi nimamo nič posebno dobrega mnenja o teh dveh možeh. Ob snovanju koalicije je zlasti poslednji se pokazal velikega nasprotnika nižjih slojev prebivalstva. Sedanji razvoj v koaliciji je čisto naraven in gotovo sta že ob začetku koalicije dobro vedela, da bodo liberalci hoteli utrditi in zavarovati postojanke. Vsaj si je koalicija postavila za svoj program varovanje posesti sedanjih strank in se je torej zavezala, da stori tudi vse, kar bode varovalo obstanek liberalizmu. Baron Dipauli in dr. Ebenhoch sta vse to dobro vedela že ob sklepanju koalicije, in bi tudi sedaj ne imela najmanjšega pomisleka, pritrditi liberalnim predlogom, da se ne bojita svojih volilcev.

Mi ne vemo, ostanejo li konservativci trdni v svojih sedanjih zahtevah, ko bode treba izvajati iz njih svoje konsekvence. Če liberalci ne prijenjajo, je nemogoča vsaka volilna reforma v zmislu koalicije, ako Dipauli ne popusti svojega stališča. Ker se pa volilna reforma mora izvršiti, potem ni družega izhoda, kakor poseči po načelih Taaffejevega načrta, ker se ta da izvesti z navadno večino, to je brez pomoči liberalcev. Le težko bodo konservativci premagali strah, ki ga imajo pred socijalnimi demokrati.

Na drugi strani se pa ne upajo popolnoma iti z liberalci zaradi svojih volilcev. Njih postojanke tudi niso trdne, kar dokazuje hrup zaradi prihoda krščanskih socijalistov v Linc. Krščanski socijalisti bi jih izpodrinili v mnogih okrajih. Da bi krščanski socijalisti konservativcem pustili mirno njih posest, to še misliti ni, naj sedaj tudi obetajo. Že razvoj njih stranke bi zahteval razširjenje tudi na to stran. Tudi se da dokazati, da so konservativci ravno tako nasprotni krščanskosocijalnim reformam kakor liberalci. Nevarnost od krščanskih socijalistov sili Ebenhoch, da napoveduje boj liberalizmu.

Tako je povsod razkol mej koaliranci in toliko že danes rečemo, da koalicija ne bode sklenila nobene volilne reforme, pa tudi ni gotovo, da bi dovršila davčno reformo, kajti tedaj bi baš zaradi petakarjev utegnili razpasti. Pa ko bi tudi to storila, ne bode toliko dosegla, nego se nadeja. Gibanje, ki se začenja proti koaliciji, se že višje, nego se običajno misli. Tak napad na volilno pravico zadel bi le mesta, a na deželi pa ostanejo tako povsod dosedanji volilci, ker imajo volilno pravico kot občinski volilci II. razreda in ti bi pa že znali dati pravi odgovor na tako postopanje. Nadejati se je torej, da vsekako sedanje stranke zgube veliko mandatov pri novih volitvah. V novi zbornici bode živel drugačni duh in tudi volilne reforme ne bode več prikrojevala po Plenerjevih načelih.

Duh, kateri se sedaj povsod kaže, bode strl verige, katere je avstrijskim narodom skovala koalicija, ki hoče zatreti vsako svobodno gibanje, kar najbolje dokazuje načrt novega kazenskega zakona in dotični sklepi državnega zbora. Premagal bode vse ovire, ki se mu stavijo, naredil

zopet pravi svobodi in pravičnosti pot in pride potem tudi za avstrijske Slovence veselejša Velika noč in tudi nam Slovencem potem poslanci kaj prineso za piruhe.

Politični pregled.

Celjsko vprašanje. V budgetnem odseku še sedajni prišel budget učnega ministerstva na vrsto in sicer jedino zaradi tega, ker se boje krize zaradi celjskega vprašanja. Vedno se še upa, da Slovenci deloma odstopijo od svoje zahteve in se doseže sporazumljenje. Sedaj grof Hohenwart pregovarja Slovence, naj bi se zadovoljili z osnovo paralelk v prvem in drugem razredu, zato se pa jim na drugi strani dovoli pet slovenskih ljudskih šol. Slovenski poslanci v Hohenwartovem klubu so si izgovorili 14 dni pomisleka. Baš poslednja okoliščina je jako sumljiva. Čemu še pomišljati, ko je dolžnost vsak kompromis zavriniti. Grofu Hohenwartu naj bi pa naravnost povedali, da slovenske ljudske šole mora pa vlada tudi tako privoliti, če ne le z lepa, jo bomo pa prisilili z upravnim sodiščem. Seveda naši koaliranci se boje, da bi ne prišlo do kakega prevrata, kajti potem bi morda Slovenci se zjedini, in njih veljaba bi s tem gotovo ne pridobila, ker se po svoji nadarjenosti in odločnosti ne odlikujejo.

Občinske razmere na Dunaji. — Liberalci so že zgubili večino v mestnem zboru, kajti demokratična frakcija se je jim že izneverila. Njen vodja sam se je izrekel, da liberalcev ne bode podpiral, ker v državnem zboru nasprotujejo občni volilni pravici. V kratkem pride na Dunaji pri občinski upravi do večjih sprememb. Pričakovati je, da pri volitvi podžupanov propade sedanji prvi podžupan Richter in pride na njegovo mesto dr. Lueger. V tem slačaji pa baje odstopi sedanji župan dr. Grübl. Protisemitje bodo pa potem najbrž dr. Luegerja volili za župana. Liberalci prete, da bodo odložili svoje mandate, da vlado prisilijo, da razpusti mestni zbor. Če to store, je pričakovati, da pri novih volitvah še več izgube in protisemitje sami dobe večino, dočim so sedaj še navezani na demokrate.

Proticerkveni predlogi na Ogerskem. — Ogerska vlada nikakor ne misli kar popustiti nerešenih proticerkvenih predlog. Takoj po Veliki noči se zopet predlože zbornici poslancev. Gotovo je, da ju bode poslanska zbornica zopet v prvotni obliki vrnila gospodski zbornici. V maji bode gospodska zbornica zopet razpravljala o njih. Vlada ima mnogo upanja, do dobi večino. Več konservativnih magnatov tedaj ne pride več k seji. Tisti liberalni magnatje, ki so dosedaj glasovali proti vladi, gotovo nekateri izostanejo, nekaj drugih liberalnih magnatov pa pride k glasovanju, katerih sedaj ni bilo. Ker je opozicija v gospodski zbornici bila vkupe spravila le osem glasov večine, je precej verjetno, da v maji že vlada dobi večino. To se bode zlasti zgodilo, če se v zbornici poslancev razmere za vlado ugodno premene, ker bode to gotovo uplivalo na magnate. Položaj je pa za ogersko vlado tudi zaradi tega ugodnejši, ker se je celo od cerkvene strani jel pobijati protisemitizen.

Spojenje strank na Ogerskem. — Mej ogersko liberalno stranko, narodno stranko in pa mej tistimi frakcijami, ki so se bile odločile od liberalne stranke, vrše se pogajanja, da bi se spojile v jedno močno stranko, ki bi prevzela vladanje. Na grofa Apponyija, ki je nedavno zastran vojaških zadev bil zavzel skrajno madjarsko stališče, ne računajo. Od visoke strani se mu je baje namignilo, naj prevzame kako diplomatsko mesto, kedaj pozneje bode pa že lahko igral važno vlogo v notranji politiki. Nova ljudska stranka se pri spajanju strank ne bode jemala v poštev in marsikaj kaže, da se bodo stranke spojile proti njej. Pred kratkim bi spojeje ne bilo mogoče, a sedaj, ko so videle razne stranke, da ima ljudska

stranka dosti privržencev, so pa spoznale potrebo zblížati se za skupni odpor. Novi ministerski predsednik pa ne bode ban Khuen-Hedervary. Če se stranke spoje brez njegovega sodelovanja, tudi pozneje njega ne bode treba. Ko bode v zbornici zopet močna večina, ne bode težko dobiti sposobnega ministerskega predsednika.

Nemčija. — Bismarckovo glasilo poroča, da je Bismarck od 31. januarja do 3. aprila dobil k svojemu 80letnemu rojstvu kot čestitke 8390 telegramov, 25.000 pisem in nad 11.000 dopisnic. Če bo hotel Bismarck vse to shraniti, bodo njegove shrambe za precej papirja na boljšem. Da bi bil on vse to prebral, o tem še misliti ni. — V Berlinu se mnogo govori o naglici, s katero je cesar obsodil državni zbor, ker je odklonil čestitko Bismarcku in prav zelo se kritikuje njegovo postopanje napram Bismarcku k njegovi 80letnici. Še pred dvema letoma tak nasprotnik Bismarcka ga zdaj to-li proslavlja. Posebno dejstvo, da je cesar sam vodil defilujočo vojsko pred starim kancelarjem, smatrajo v Berlinu za čin, ki se ne zлага z veličanstvom krone.

Belgija. — Veliko so upali in so tudi na to delovali delavci, da se jim da tudi občna volilna pravica za občinske zastope. Pa propali so. Vlada je v zbornici prodrila s svojim predlogom in delavci so v ozadji ostali. Nevolja mej delavci je velika. Mislili so spočetka na občni štrajk, toda ker so uvideli, da ne opravijo nič, ker je vlada poskrbela za red in storila vse, da istega vzdrži, sklenili so le začeti po vsej deželi hudo agitacijo proti novemu občinskemu redu.

Kuba. — Vsa pozornost Španije obrnjena je sedaj na ameriansko naselbino, na otok Kuba, kjer vlada že nekaj časa precej resna vstaja. Oficijelna poročila sicer zatrjujejo, da vstaja pojenjuje, a privatna pravijo, ga se vstaja širi. Slednje je verjetneje. Če bi namreč temu ne bilo tako, bi Španjska ne bila poslala svojega najboljšega generala Martinez-Campos-a tja. Vstaši dobivajo iz Združenih držav hrano, orožje in municijo. Z ozirom na to, da ima Španjska doma prav zmedene razmere in ji ne preostaja sredstev in ker imajo vstaši dobro zaslombo v amerianskih Združenih državah, ki žele Kubo za se, ni neverjetno, da bo Španjska podlegla in izgubila lepo naselbino, kakor je že mnogo drugih.

Azija. — Japonska je dovolila Kitajski premirje do 20. t. m. Mej tem časom se bo skušalo napraviti stalni mir. Vendar pa premirje ni občno in se razteza le na gotove kraje, tako da Japonci na drugih krajih zopet lahko dalje prodirajo. Dogovori o miru se vrše na Simonoseki-ju. O teh pogajanjih se razno poroča. Z jedne strani se trdi, da pogajanja ugodno napredujejo, z druge strani se pa zopet zatrjuje, da kitajski pooblaščenec Li Hung Čang nikakor ne bo v stanu miru skleniti z Japonsko, ker ta stavi prevelike zahteve. Poroča se, da zahteva Japonska 400 milijonov vojne odškodnine, neodvisnost Koreje, odstop Formoze in južne Mandžurije. — Po nekih poročilih je japonski mikado dovolil premirje na složno priporočilo Angleške Ruske in Nemške. Sploh se sodi, da bo Japonska, ker skuša ustreči napominanim velevladnim evropskim, odnehala od prevelikih zahtev. — Ruski listi priporočajo ruski vladi, da se potegne za svoje pravice v vzhodni Aziji in ne pripusti Japonski, da bi na škodo Rusije zadobila ondi prevelik vpliv.

bodo plačevali a) kmetje, ker plačujejo zemljiški davek, b) uradniki in sploh oni, ki imajo neko gotovo mesečno ali letno plačo, ker plačujejo dohodarino, c) zavodi, ki dajejo račun oblasti, ker ti bodo plačevali poseben davek, d) oni delavci ali obrtniki, ki delajo sami brez pomočnikov, da se na pol preživijo kakor na pr. uboge matere delavke, bolni delavci, vsega dela mojstri zlasti na deželi, obrtniki, ki le včasih delajo, sicer pa kmetujejo. Oprostiti se bo smelo tudi one ubožne delavce, ki delajo sami ali pa imajo le enega pomagača.

Davkoplačevalci bodo razvrščeni na štiri razrede in sicer bodo v I. razredu oni, ki plačujejo več ko 1000 gld. letne dobitkovine, v II. razredu oni, ki plačujejo več ko 150, a manj ko 1000 gld., v III. razredu oni ko plačujejo od 30—150, v IV. razredu vsi ostali davkoplačevalci.

Koliko bo vsega davka v državi? 17.732.000 gld. t. j. dobitkovina je vže znižana za 20 % in se poznej še zniža za 5 %, ako bo osoben davek ugoden. Določena svota se bode vsako drugo leto poviševala za 2.4 % in to do l. 1907. Obrtnikom I. (bogatega) razreda se ni nič znižalo.

Določeni so tudi posamezni zneski, ki se bodo plačevali. V I. razredu ali 1000 ali 1100 ali 1200 ali 1300 ali 1500 in tako dalje vedno po 200 več. Za II. razred so določene svote: 160 ali 180 — 220 — 260 — 300 — 340 — 400 — 460 — 520 — 580 — 660 — 740 — 820 — 900 —. Za III. razred so določene svote: 32 — 36 — 40 — 45 — 50 — 55 — 60 — 70 — 80 — 90 — 100 — 120 — 140. — Za IV. razred so določene svote: 1.50, — 2.—, — 2.50, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.—, 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 21.—, 24.—, 28.— gld. Drugih svot se ne bo smelo odmerjati, na pr. 29 gld. ne bo nikdo plačeval, ampak ali 28 ali 32 itd.

Kdo bo določeval in odmerjal davek? Svoto za celo državo določi vlada in sicer za l. 1896. in 1897. je vže določena dobitkovina 17.732.000 gld. Država bo razdeljena na davčne okraje in vsakega okraja davkoplačevalci bodo združeni v štiri skupine ali razrede. Vlada bo določila, koliko ima plačati vsaki okraj in koliko vsaka skupina.

Kdo bo pa odmerjal prednim obrtnikom dobitkovino? Posebne okrajne komisije in sicer štiri komisije, za vsaki razred ena. Polovico udov bo imenoval finančni minister, polovico pa si bodo volili davkoplačevalci dotične skupine. — Na čelu okrajnih komisij bo deželna komisija in na Dunaji bode vrhovna komisija za celo državo.

Obrtnija.

Dobitkovina ali davek od dela.

Dobitkovina se imenuje davek, kateri je plačevati od dela, ki delavca-obrtnika živi. Dobitkovino plačujejo na pr. trgovci, obrtniki, zdravniki itd. Tega davka ne

Obrtnijske raznoterosti.

Za lovce. V Borovljah (Ferlach) na Koroškem se dobijo lepe lovske puške, pa so tudi zanesljive, od kar je tam c. kr. preskušalnica (Probieranstalt). Puškarji so Slovenci, le to je žalostno, da so „liferanti“ (to so večji mojstri, ki prodajajo ne samo svoje, temveč tudi puške manjših mojstrov, od katerih je prekupljajo) bili do zdaj več ali manj vsi nemškutarji. Šele to leto se je slovensko-narodni mojster